

Hamamı ve İmâreti, 955 (1548) tarihli Kadı Bedreddin Mahmud'un eseri olan Kadı Hamamı, 957 (1550) tarihli Selâhad-din Hamamı önemli Osmanlı devri eserleri olarak dikkat çekmektedir.

Yirmi iki Selçuklu çeşmesinin tesbit edilebildiği Kayseri'de Osmanlı devri çeşmeleri yanında mevcut olduğu bilinen mevlevîhâneneden hiçbir iz kalmamıştır. Evleri geç tarihli olan Kayseri'deki ev mimarisinin temel yapı malzemesi diğer mimari kolları gibi taştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Halil Edhem [Eldem], *Kayseriye Şehri*, İstanbul 1334; Ahmed Nazif, *Kayseri Tarihi: Mir'at-i Kayseriyye* (s. nşr. Mehmet Palamutoğlu), Kayseri 1987; A. Gabriel, *Monuments turcs d'Anatolie: Kayseri-Niğde*, Paris 1931, s. 1-100, lv. I-XXX; a.mlf., *Kayseri Türk Anıtları* (trc. Ahmed Akif Tütenk), Ankara 1954; Kâzım Özdoğan, *Kayseri Tarihi-Kültür ve Sanat Eserleri*, Kayseri 1948; Ömer Yörükoğlu, *Kayseri Çeşmeleri*, Kayseri 1987; Mustafa Aksu, *Kayseri'deki Tarihi Vakıf Eserler*, Kayseri 1990; Kemal Göde, *Tarih İçinde Kayseri*, Kayseri 1991; Vacit İmamoğlu, *Geleneksel Kayseri Evleri*, Ankara 1992; a.mlf., *Kayseri Bağ Evleri*, İstanbul 2001; Halit Erkiçletlioğlu, *Kayseri Tarihi*, Kayseri 1993; Ali Yeğen, *Kayseri'de Tarihi Eserler*, Kayseri 1993; İhan Özkeçeci, *Kayseri Cami Mimarisinde Minber Minareler*, Kayseri 1993; a.mlf., *Tarihi Kayseri Cami ve Mescitleri*, Kayseri 1997; Mustafa Denktaş, *Kayseri'deki Tarihi Su Yapıları*, Kayseri 2000; Mehmet Çayırdağ, "Kayseri'de Zamanımıza Kadar Gelememiş Olan Bazı Mühim Tarihi Binalar", *TTK Bildiriler*, IX (1988), II, 717-728; Besim Darkot, "Kayseri", *İA*, VI, 488-491; R. Jennings, "Kaşariyya", *EP* (İng.), IV, 845.

A. ENGİN BEKSAÇ

KAYSERİ, Abdülmuhsin

(bk. MUHSİN-i KAYSERİ).

KAYSERİ ETNOGRAFYA MÜZESİ

Huand Hatun Medresesi'nde hizmet veren müze.

1900'lerin başında Müze-i Hümayun (İstanbul Arkeoloji Müzeleri) Müdürü Osman Hamdi Bey'in genelgesiyle Kayseri Lisesi'nde önceleri gazeteci Ahmed Nazif Bey'in, Cumhuriyet döneminin başlarında Nuh Mehmed Turan'ın sorumluluğunda toplanan tarihî eserler, 1930'da Huand Hatun Medresesi'ne nakledilerek halkın ziyaretine açıldı. 1969 yılına kadar Kayseri Müzesi Müdürlüğü adı altında hizmet veren müze o yıl iki kısma ayrıldı ve arkeolojik eserler Gültepe'de inşa edilen modern binaya taşınarak medresede yalnız etnografik eserler bırakıldı.

Bir süre kapalı kaldıktan sonra teşhir düzeni tamamlanarak 6 Mart 1983 tarihinde açılışı yapılan Kayseri Etnografya Müzesi'nde altı sekسیون bulunmakta ve sergileme ana eyvan ile yanlarındaki büyük odalarda ve revakların arkasında yer alan on altı odada yapılmaktadır. Girişin sağındaki ilk odada kronolojik sırayla Türk-İslâm dönemlerinin sikkeleri, revaka açılan küçük odalarda Kayseri çevresinden toplanmış çiniler, ateşli ve kesici silâhlar, ahşap malzemeler, bakır ev eşyaları ve el yazması kitaplar, türbeye geçişteki büyük mekânda Kayseri sivil mimari örneklerinden alınmış ahşap parçalar ve bitişiğindeki Ferruha Alaybeyoğlu adına düzenlenmiş odada onun bağışladığı çeşitli eserler, ana eyvan içerisinde bütün donanımıyla sergilenen Akkışla ilçesinden getirilmiş bir toprak ev (bk. ÇADIR), eyvanın sol yanındaki büyük kışık dershanede Kayseri ve çevresinden derlenen halı-kilim örnekleri ve revaka açılan dört odada kadın ve erkek giysileri, takılarıyla süs eşyaları, el dokumaları ve işleme örnekleri teşhir edilmektedir. Sergilenen sikkeler hariç 1500 civarındaki eserin en çok ilgi çeken parçalarının başında, 1969 yılında Huand Hatun Hamamı kazı ve restorasyon çalışmaları sırasında bulunan Selçuklu duvar çinileri gelmektedir.

BİBLİYOGRAFYA :

Mehmet Önder, *The Museums of Turkey*, Ankara 1983, s. 132; Naci Kum, "Kayseri Müzesi ve Taşdığı Değer", *Erciyes: Kayseri Halkevi Dergisi*, 1/5, Kayseri 1938, s. 144-149; Hâlit Doral, "Kayseri Müzesi", *Bilgi*, X/115, İstanbul 1956, s. 29; Hikmet Gürçay, "Kayseri Müzesi", *Önasya*, V/53-54, Ankara 1970, s. 16-17; Hamdi Kodan, "Kayseri Müzesi", *Kayseri Müzesi Yıllığı*, sy. 1, Kayseri 1987, s. 11-12.

CANDAN ÜLKÜ

KAYSERİ ULUCAMİİ

(bk. ULUCAMİ).

KAYSÜNİZÂDE

(قيسوني زاده)

Bedrüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed el-Küsûnî el-Mısıri (ö. 976/1568)

Hekimbaşı.

Kahire'de Memlûk sultanlarının sarayında hekimlik ve hekimbaşılık yapan tanınmış bir aileye mensuptur. Klasik kaynaklarda aile fertleri hakkında verilen bil-

gilerin yetersiz olması ve aralarında isim benzerlikleri bulunması çağdaş çalışmaların çoğunda hatalı bilgilerin yer almasına yol açmış, ancak Rudolf Sellheim'in yaptığı kapsamlı araştırma ve Rudolf Vesely'in buna katkı mahiyetindeki çalışması (bk. bibl.) sayesinde söz konusu aileyle ilgili tatminkâr bir mâlûmat ortaya konulabilmiştir.

Küsûnî (القوسوني) nisbesi, Şemseddin es-Sehâvî'nin (ö. 902/1497) belirttiğine göre Kahire'deki Kûsûn Camii ile ilgili olup bazan sîn harfiyle Kaysûnî (Kisûnî) şeklinde de söylenmektedir (*ed-Dav'ü'l-lâmi*, XI, 222). Bu cami, el-Melikü'n-Nâsir Muhammed b. Kalavun zamanında emîr-i kebir olan Türk asıllı Seyfeddin Kûsûn tarafından 730 (1330) yılında Bâbüzüveyle dışında yaptırılmıştır (Makrîzî, II, 307-308). Adı geçen hekim ailesi de bu caminin civarında ikamet ettiğinden Kûsûnî nisbesini almıştır. Dolayısıyla bu nisbenin, varlığı bilinmeyen Kahire yakınlarındaki Kûsûn adlı bir köyle (Atâî, s. 196) veya Kosova ile ilgisi bulunmamaktadır (Sellheim, I, 203). Bazı kaynaklarda sâd harfiyle Kaysûnî şeklinde de kaydedilen nisbenin (Gazzî, I, 95; *Fihristü'l-kütübhâneti'l-Hidviyye*, VI, 27). Kâşûnî ve Karşûnî (Gazzî, I, 82; III, 37) şeklindeki yazılışları yanlıştır. Peçevî de Kaysûnîzâde Bedreddin'in nisbesini Kâşûnî olarak kaydederken bu hekimbaşı ile birlikte Sigetvar'da Kanûnî Sultan Süleyman'ın cenazesinde bulunan Selânikî ve ayrıca Atâî gibi müellifler babasıyla ilişkilendirerek nisbesini Kaysûnîzâde diye zikretmişlerdir. Selânikî'nin *Târih*'inin bir başka nüshasında bu isim İbn Kaysûn (ابن قيسون) şeklinde geçmektedir (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 2259, vr. 24^a).

Gerek Sehâvî'nin yaptığı açıklama gerekse diğer kaynaklardan nakledilen bilgiler, Kûsûnî ve Kaysûnî nisbelerinin iki ayrı yerle ilişkili ve bunlarla anılan iki ayrı kişinin söz konusu olduğu şeklindeki değerlendirmelerin (Bayat, s. 32-33) ihtiyatla karşılanması gerektiğini ortaya koymaktadır. Kutbüddin el-Mekkî en-Nehrevâlî'nin İstanbul'a yaptığı seyahat sırasında hekimbaşı Bedreddin el-Kaysûnî'nin kendisini birkaç defa ziyaret ettiğini belirtmesi (Ekrem Kâmil, 1/2 [1937], s. 64, 65, 79), bir yerde de ayrı bir tarihte kendisini ziyaret edenler arasında Mısırlı âlim Muhammed b. Muhammed el-Küsûnî'yi zikretmesi (*a.g.e.*, 1/2 [1937], s. 75), iki ayrı nisbe ve iki ayrı kişinin söz konusu olduğu hususunda yeterli delil sayılmamalı-